

Το Πράσινο Μονοπάτι της Δίκαιης Μετάβασης στη Δυτική Μακεδονία

Διαδικτυακή συζήτηση του Green Tank και του Ιδρύματος Χάινριχ Μπελ Ελλάδας

Η χρόνια πανδημία του «λιγνιτοϊού» και ο Οικολογικός αντίλογος.

Ιστορικά λάθη και ευθύνες, αλλά και ελπίδα για μια τελευταία ευκαιρία.

Λ. Τσικριτζής, Οικολογική Κίνηση Κοζάνης

Κοζάνη, 26-1-2021

Στα 70 από τα 108 χρόνια ελεύθερου βίου της η Δυτ. Μακεδονία είναι αγκαλιά με το λιγνίτη

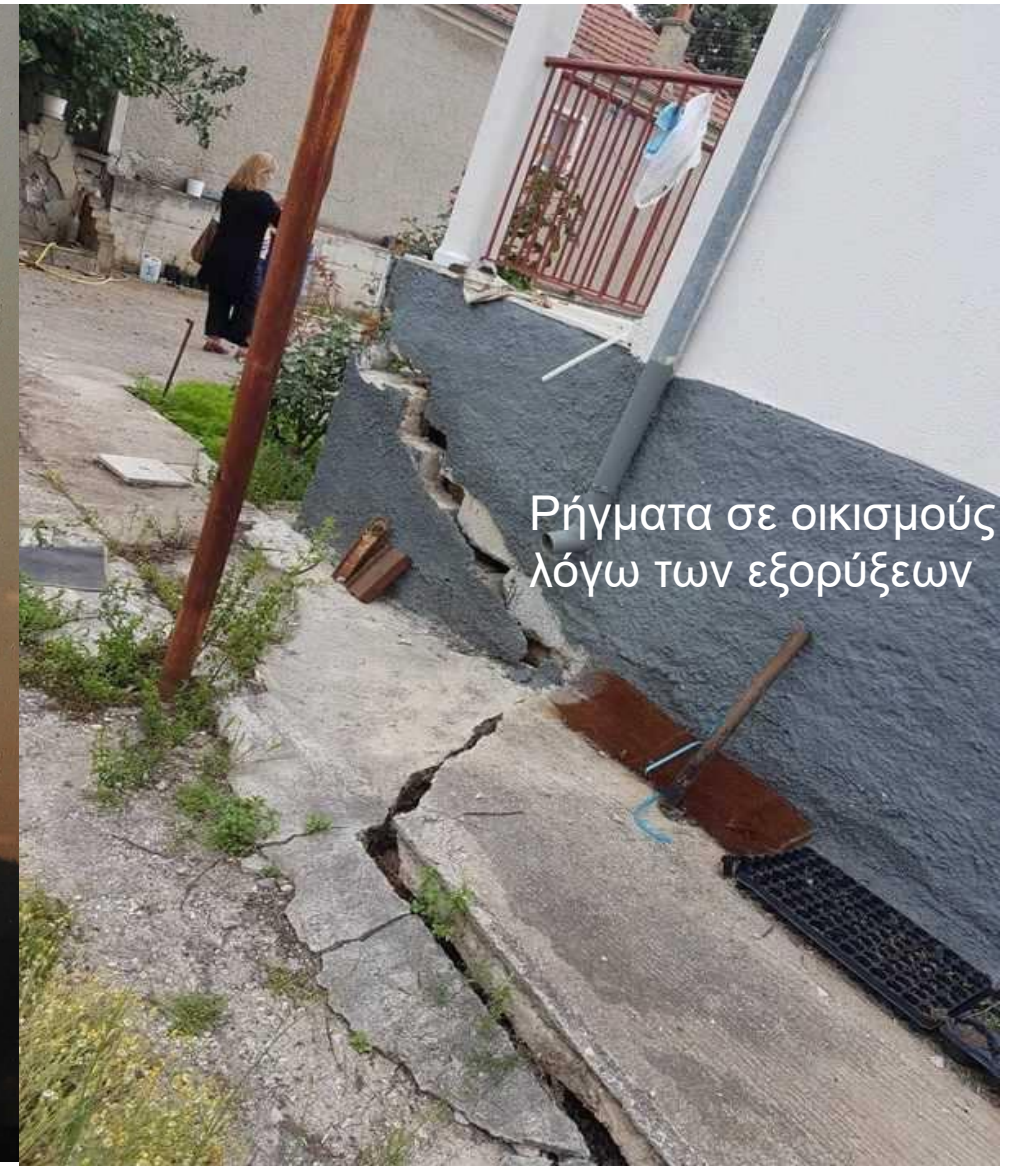
Ένας συνολικός απολογισμός δεν έγινε ποτέ !

- Τι πήραμε, τι δώσαμε ;
- Πόσο γέμισε τη τσέπη μας η ΔΕΗ, αλλά και πόσο κόστισε στο περιβάλλον και στο φυσικό κεφάλαιο του τόπου ;
- Τι θα στοιχίσει και τι θα «φορτώσει» στις επόμενες γενιές ;
- «Λιγνιτολάτρες» και «Λιγνιτομάχοι» δεν έχουμε χρόνο για κόντρες

Χρειαζόμαστε νηφάλιες προσηνίσεις

Προστασία του περιβάλλοντος: Ναι μεν ήταν ΚΟΙΝΟ αίτημα, αλλά κυρίως εργαλειοποιήθηκε ως μοχλός πίεσης για προσλήψεις στη ΔΕΗ & αντιπαροχές

Λίμνη Βεγορίτιδα:
Απώλεια 70% του όγκου της

Αποστράγγιση ορυχείων = Μεγάλη ζημιά υπόγειας υδροφορίας

<http://syllogosanergon.blogspot.com>

Ποτέ όμως δεν στείλαμε το «λογαριασμό» στη ΔΕΗ και το κράτος για το πόσο μας κόστισε ο «φθηνός λιγνίτης» (ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ)

5

Υπεράσπιση του περιβάλλοντος «αλά καρτ», χωρίς αμφισβήτηση του λιγνιτικού μονόδρομου

Εξαίρεση:

Τρεις μεγάλες κινητοποιήσεις για το περιβάλλον την περίοδο 1989-1991 με συμμετοχή ΟΛΩΝ των φορέων μετά από πρωτοβουλία της Οικολογικής Κίνησης Κοζάνης

22 Μάρτη 1989

η μεγάλη κινητοποίηση για το περιβάλλον

ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΑ, 23.
Ποτέ άλλοτε στην ιστορία της Κοζάνης και της Πτολεμαΐδας δεν βγήκε στους δρόμους ο λαός συγυναξί και τέκνοις.
Χθες επειδή οι άνθρωποι διασθάνονται πλέον το τέλος τους και το τέλος των παιδιών τους από την κυβερνητική αδιαφορία, βγήκαν στους δρόμους με μαύρες σημαίες σε πορεί-
• Αντιμετώπιση της ανεο-

ο ανθρώπινο ποτάμι ο λαός της ντοφώνασε: «'Η παίρνετε μέτρη του Αυγουστίνου Καντιώτη.

«Υποδοχή» πρωθυπουργού κ. Μητσοτάκη 1991

Κινητοποίηση Συντονιστικού για περιβάλλον και ΔΕΗ Μάιος 1991

πρακτα, στο λαό της περιοχής ότι: 5.591
- Απεργία, τον πιο μαζικό μέγιστο φορέα, ότι η σχέση ανάπτυξη - Περιβάλλον, αφού σήμερα, προγραμματίζει την εγκατάσταση, πέπτης μονάδας, στον Άγιο ημήτριο, χωρίς καμιά μελέτη, η οποία να αναλύσει

Ιστορικά λάθη και χαμένες ευκαιρίες (I)

- Τη δεκαετία του 1990 είχαμε την ευκαιρία (ΔΕΗ και Δυτ. Μακεδονία) να γίνουμε προνομιακοί παίκτες στο φυσικό αέριο. Αρνηθήκαμε πεισματικά. Σήμερα η μπάλα είναι στους ιδιώτες, ενώ οι δήμαρχοί μας παρακαλούν τον ΤΑΡ για λίγο αέριο.
- Το ίδιο έργο επαναλήφθηκε στις ΑΠΕ. Η ΔΕΗ θα μπορούσε να είναι ΒΙΩΣΙΜΟΣ πρωταγωνιστής. Σήμερα τρέχει ασθμαίνουσα να προλάβει το τραίνο των ΑΠΕ
- Μετά το Κιότο η Ευρώπη έβαλε πλάνο μείωσης CO₂. Εμείς όμως «κερδίσαμε» το 2002 αύξηση 25 % στις εκπομπές CO₂ και σήμερα δεν έχουμε να τις πληρώσουμε !

Αρνητές της κλιματικής αλλαγής μαζί με Τραμπ

ΔΕΥΑΚ & ΔΕΗ 1994
ΠΑΡΑΛΕΙΨΕΙΣ ΣΤΟ ΔΗΜΑΡΧΟ ΚΑΤΑΛΟΓΙΖΟΥΝ ΟΙ ΟΙΚΟΛΟΓΟΙ

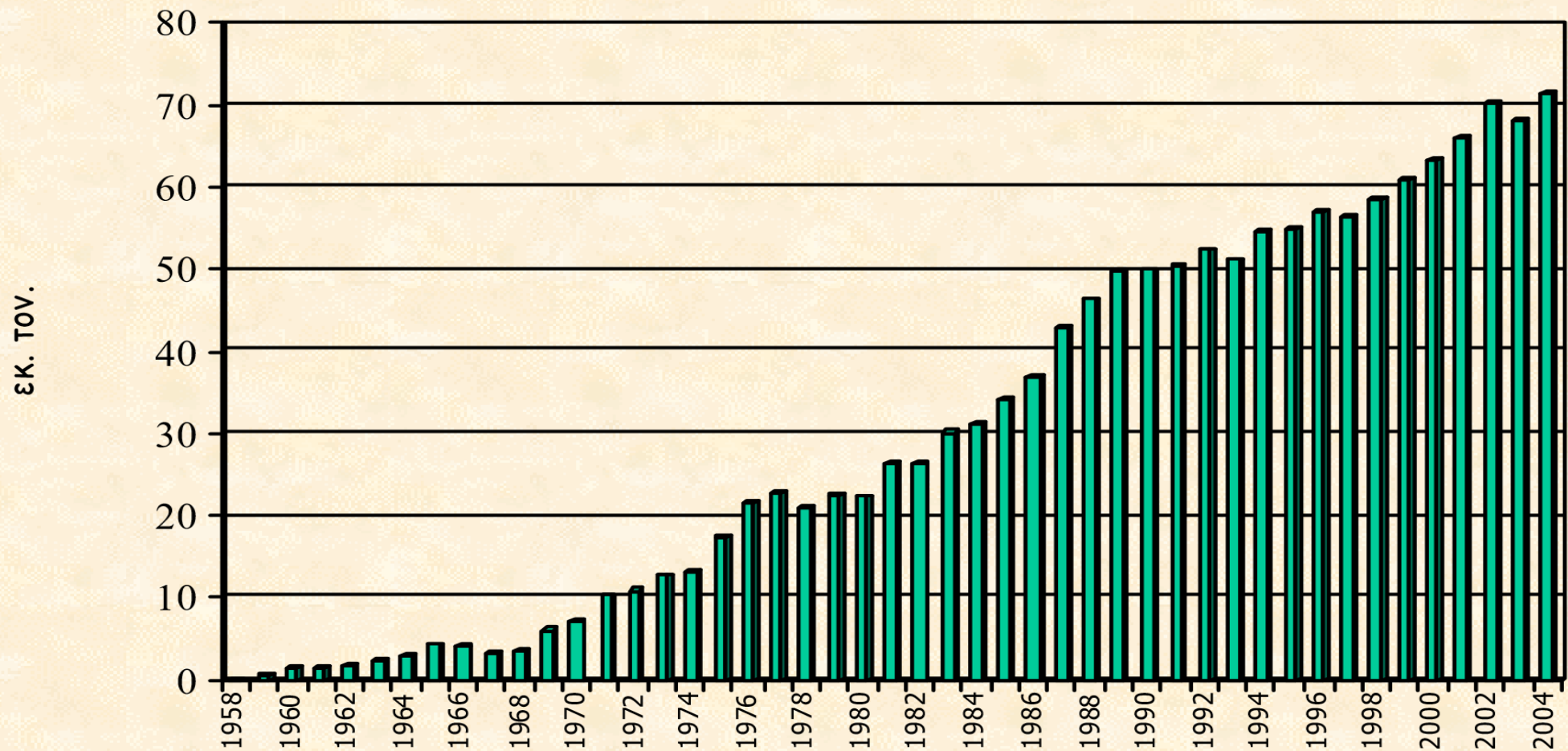
κές δραστηριότητες για τις οποίες απαιτείται η υποβολή και η έγκριση Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.

Μεχρι σημερα η ΔΕΗ, αν και έχει «ξεκοιλιάσει» χιλιάδες στρεμματα γης επεκτεινοντας συνεχως τις εξορυκτικές της δραστηριότητες δεν έχει καταθεσει ουτε μια ΜΠΕ (Είναι μια

Το 1994 προτείναμε να μπει στους Περιβ. Ορους των ορυχείων η υποχρέωση της ΔΕΗ να συμμετέχει στο κόστος υδροδότησης της Κοζάνης εφόσον καταστρέφει τις πηγές της πόλης λόγω των εξορύξεων. Ο Δήμος αρνήθηκε. Σήμερα χτυπά το κεφάλι του και τρέχει στα δικαστήρια ζητώντας «αναδρομικά» 16,5 εκ από τη ΔΕΗ για το λόγο αυτό.

Η Ελλάδα 2^η χώρα στη λιγνιτοπαραγωγή στην Ευρώπη (2003)

Εξόρυξη λιγνίτη (εκ. τόνοι) στην Ελλάδα 1958-2004 (Καβουρίδης 2004)

Ιστορικά λάθη και χαμένες ευκαιρίες (II)

- Την περίοδο 2004 (Οδηγ.2003/54/ΕΚ) μέχρι 2014 που μπορούσαμε να πουλήσουμε λιγνιτικές μονάδες σε καλή τιμή, σνομπάραμε. Τώρα παρακαλούμε όσο-όσο, αλλά δεν αγοράζει κανείς γιατί είναι ζημιογόνες.
- Από το 2000 η Οικολογία έβαζε το ζήτημα του εξωτερικού κόστους του λιγνίτη (υπολογισμός και επιστροφή – επανεπένδυση στην περιοχή). ~ 1.2 δις / έτος Πήγε κι αυτό στα αζήτητα. Ευτυχώς μετά από 18 χρόνια αποτέλεσε τη βασική ιδέα για το Ταμείο Δικ. Μετάβ. για τη χρηματοδότηση της μεταλιγνιτικής
- Το 2014-2015 Περιφέρεια και φορείς είχαν το εξωφρενικό αίτημα να ξαναδουλέψει η παλιά μονάδα Π3 και η κατεστραμμένη (καμένη) Π4. Ευτυχώς το αίτημα δεν περπάτησε, γιατί σήμερα θα είχαμε άλλα δυο ζημιογόνα βαρίδια.

Ιστορικά λάθη και χαμένες ευκαιρίες (III)

- Η νέα μονάδα Πτολεμαΐδα 5 (κόστος 1,5δισ) ήταν η «μεγάλη ιδέα» της περιοχής για 15 χρόνια. Σήμερα δεν έχουμε ιδέα τι να την κάνουμε. **Παίξαμε –και χάσαμε- “στα ζάρια” 1.5 δισ ποντάροντας ότι το CO2 θα είναι τσάμπα!**
- Το 2007-10 πετάξαμε την ευκαιρία για εργοστάσιο κατασκευής ανεμογεννητριών (ΔΕΗ & ξένος οίκος).
Εμείς όμως ονειρευόμασταν
πίστες Φόρμουλα 1 ...

Ιστορικά λάθη και χαμένες ευκαιρίες (IV)

- **Τοπικός Πόρος.** Φαινόμενα διασπάθισης. Δικαστική προσφυγή (1997). **Οικο-πρόταση:** 70% στη μεταλιγνιτική (2007) και αλλαγή της Υ.Α.
- Άλλοι πόροι που προτάθηκαν από Οικολογική Κίνηση (και αγνοήθηκαν)
 - «Δικαιώματα εξόρυξης». Ουδέποτε ζητήθηκαν από τη ΔΕΗ (λιγνίτης «duty free»)
 - **Τέλος Απόσυρσης Λιγνιτικής Ισχύος** (από το κράτος ή την ΕΕ)
- **Master plan.** Το ζητούσε (ως 20ετές πράσινο σχέδιο), η **Οικολογία από το 2005, αλλά .. δεν.** Τώρα παρακαλούμε για ένα οποιοδήποτε σχέδιο fast truck.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ?

Πρέπει μέσα στο ανέφικτο διάστημα των τριών ετών να κάνουμε όσα ΜΠΟΡΟΥΣΑΜΕ και ΕΠΡΕΠΕ να πράξουμε μέσα σε 30 χρόνια

ΕΝΟΧΟΣ ?

ΟΛΟ το πολιτικό σύστημα, κεντρικά και τοπικά, που με τη στήριξη της κοινωνίας επέμεινε δογματικά στο λιγνιτικό μονόδρομο

Τι να κάνουμε ; (I)

Προϋποθέσεις και προτάσεις

Προϋποθέσεις (I)

Να κοιτάξουμε **ΜΠΡΟΣΤΑ**.

Η «διασώληνωση» του λιγνίτη δεν είναι η απάντηση Χρειαζόμαστε καθαρές λύσεις

- **Πολιτική Συμφωνία.** Αναγκαία όσο ποτέ. Όχι στην πώλωση. Εξυπηρετεί τα κόμματα, αλλά όχι τον τόπο
- **Αυτοδιοικητική συμμαχία Περιφέρειας – Ενεργειακών Δήμων με κοινό μέτωπο διεκδίκησης:**
 1. **Ευρωπαϊκό Ταμείο Δίκαιας Μετάβασης** Ριζική τροποποίηση του Μηχανισμού Μετάβασης (που αδικεί κατάφωρα την Ελλάδα)
 2. **Εθνικό Ταμείο Δίκαιας Μετάβασης** Αύξηση από 6 στο 12%
 3. **ΕΣΠΑ.** Προσαρμογή στη μεταλιγνιτική μετάβαση
 4. **Δέσμευση ΟΛΟΥ** του Τοπικού πόρου για τη Μεταλιγνιτική
 5. **Αύξηση εθνικών πόρων**

Κύριος ωφελούμενος των πόρων
οι **λιγνιτικές περιοχές**
κι όχι ο κάθε .. πικραμένος

Τι να κάνουμε ; (II)

Προϋποθέσεις και προτάσεις

Προϋποθέσεις (II)

6. **Εθνικό Σχέδιο για Ενέργεια.** Μείωση φυσικού αερίου και αύξηση ΑΠΕ και αποθήκευσης. **Ειδικό Χωροταξικό ΑΠΕ**
7. **Εδάφη ΔΕΗ.** Γόρδιος δεσμός που όμως **πρέπει να λυθεί ΑΜΕΣΑ.**
Η δωρεάν επιστροφή είναι ονείρωξη πλέον.
8. **Βασικός παίκτης στη μεταλιγνιτική η ΔΕΗ.** Η εμπειρία της Γερμανίας δείχνει το δρόμο
9. **Επιχειρησιακό σχέδιο για την έρευνα**
10. **Διακυβέρνηση.** Μέγιστη αντιπροσωπευτικότητα & διαφάνεια στην *Εθνική Επιτροπή Μετάβασης* και αποτελεσματικό management με ιδιωτικο-οικονομικά κριτήρια.
11. **Κοινές επενδυτικές προτάσεις**

Τι να κάνουμε ; (III)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- **Κατασκευή ανεμογεννητριών με μέτοχο τη ΔΕΗ.** Εμβληματική επένδυση με εκατοντάδες θέσεις εργασίας. Θετικό προηγούμενο στα ναυπηγεία του Gdansk *UPDATE
- **Επενδύσεις στον τομέα της αποθήκευσης.** Η αποθήκευση ενέργειας είναι χαμηλά στην ατζέντα του ΣΔΑΜ, παρότι προβλέπει μεγάλη αύξηση της Φ/Β ισχύος κατά 2.5 GW
 - **Θερμική αποθήκευση ενέργειας (Green Tank)** για μερική χρήση παλιών μονάδων ΔΕΗ
 - **Βαρυτική αποθήκευση.** Πιλοτικά σε ένα ορυχείο (Ακόμη βρίσκεται σε ερευνητικό επίπεδο)
 - **Αντλησιοταμίευση**
- **Πράσινο Υδρογόνο** (από περίσσεια ΑΠΕ)
- **Εξοικονόμηση ενέργειας**

Τι να κάνουμε ; (IV)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ (συνέχεια)

- **Κατασκευή μπαταριών.** Ήδη εμφανίστηκαν επενδυτές. Υπάρχουν όμως κι άλλα περιθώρια στον κύκλο ζωής της μπαταρίας (επισκευή, διαχείριση αποβλήτων, έρευνα),
- **Βιομηχανικό Πάρκο Ηλεκτροκίνησης.** Ναι στη Sunlight, αλλά υπάρχει κι άλλο έδαφος:
 - Συναρμολόγηση ηλεκτρικών δικύκλων - τρικύκλων
 - Σχεδιασμός, κατασκευή και συναρμολόγηση σταθμών φόρτισης (AC και DC)
 - Τεχνικός έλεγχος ηλεκτρικών οχημάτων
 - Κατάρτιση προσωπικού απασχολούμενου στην ηλεκτροκίνηση
- **Ανακύκλωση – επανάχρηση μπαταριών λιθίου**
- **Διαχείριση αποσυρμένου εξοπλισμού ΑΠΕ** (παλιές ανεμογεννήτριες και Φ/Β).

Τι να κάνουμε ; (V)

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ (συνέχεια)

- Βιομηχανικός τουρισμός.
- Ενεργειακές, αρωματικές & βιολογικές καλλιέργειες
- Κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού σε πράσινους τομείς

Σ.Ο.Σ.

Στα κριτήρια επιλογής επενδύσεων **πρέπει να υπάρχει εκείνο της βιώσιμης ανάπτυξης** όπως απαιτεί ο ευρωπαϊκός κανονισμός (Sustainable Taxonomy Regulation).

ΕΠΙΜΥΘΙΟ

Χάσαμε χρόνο, κάναμε λάθη. Ο δρόμος πλέον δεν είναι εύκολος.
Κατανοητές η ανασφάλεια, η δυσπιστία, οι ενστάσεις..

ΟΜΩΣ

Πρέπει κάποτε να περάσουμε
από την πολιτική της διαμαρτυρίας
στην πολιτική της δημιουργίας